

SZARVASI HIRLAP

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG: Tü-útea 572. sz., hová a lap
— szellemi részét illető közlemények küldendők. —
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egyszerre 8 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor. Egyszeri ára 16 fill.
Megjelenik minden vasárnap reggel.

Szerkesztő és lapfőigazgató:
Benczúr Sándor.
Felolvasó szerkesztő:
Salacz Elemér.

KIADÓHIVATAL: Tü-útea 572. sz., hová a hirdetések,
— előfizetési pénzek és reklamációk intézendők. —
EGYES SZÁM KAPHATÓ:
Müller K., Farkas S., Pécsey M., Pletanik J., Kozsucz J., Gőzich
Gy., Vitális J. urnak kezeikéjében.

A gyermekhalandóság.

Édes hazánk felett állandóan feketéllenek vészes fellegek. Egyre borul, egyre sötétül egünk, vajjon mikor fog derülni, mikor mosolyog majd le ránk a nyájas napsugár. Ama sok baj, mely nyomorítja, bénítja fejlődésünket, haladásunkat, ama tömérdek csapás, mely sujt, lenyűgöz bennünket, ama tépő, emésztlő, sorvasztó gond, mely a gondolat szabad röptét gátolja, megtompítja, mely a lelket elfásítja, megmerevíti, mind, mind lebilincsel, alányom, mellünkre telepszik s nem tudunk mozogni, lélegzeni, emelkedni, hanem hanyatlunk, esünk, süllyedünk.

Azonban e cikkelynek keretében nem akarjuk megpendíteni a szomorú tónust, nem ózunk szomorú állapotaink végtelenségbe nyúló oktávjain végigfutni s nyomasztó helyzetünk variációival előhozakodni, fájdalom, oly mindennapos, oly általános a száz

meg száz baj, annyira közismert és tudott dolog, hogy minő kétségbeesés viszonyaink, hogy fölösleges külön-külön rámutatnunk avagy felsorolnunk.

Mi egészen más, megdöbbentő jelenségről akarunk egyet-mást elmondani, melyről a hivatalos statisztika ösmert szárazságával és ridegségével számol be. Ha egyik-másik hónapban kedvezőbbek is a viszonyok, a rákövetkező hónapokban ismét grasszál a gyermekhalandóság.

E szívfacsaró jelenségeket a legmélyebb rezignációval vesszük, nem tudunk segíteni ezen a sorscsapáson, tehetetlenül állunk a végzet hatalmával szemben, legfeljebb fohászkozunk, esdekelünk a magyarok Istenéhez, hogy hárita sa el a számos veszedelmet, ami mindenfelől fenyeget és ér bennünket, mely lépten-nyomon ránk áskolódik és felénk nyujtogatja rémes karmait.

Ha e gyermekhalandóságunk

okait fűrészszük, akkor legelső sorban is a földhöz ragadt emberek nyomorára kell gondolnunk. Kissé furcsán hangzik ez ilyen formában, de nálunk ez nincs másképpen. Az is bebizonyosodott dolog, hogy a halál áldozatait javarészt a szegényebb néposztály gyermekeiből szedegeti, ami könnyen érthető, mert a nyomasztó helyzetű, szűkes viszonyok között élő emberek kevesebb figyelmet fordíthatnak és fordítanak gyermekeikre, mint a tehetősebb módosabb és intelligensebb osztálybeliek; A megélhetésért elkeseredett harezot vivő néposztály életmódja a legsilányabb. Keskeny, alacsony viskókban, vityilóban avagy nedves, sötét, poshadt pinczelakásban húzódik meg. A légkör bűzhöd, nyomott. Hozzájárul ehhez, hogy aránytalanul sokan kuporognak a négy fal között ami még egészségtelenebbé, elviselhetlenebbé, teszi a levegőt. Azonfelül a család étkezése is fogyatékos, rend-

T Á R C S A.

Ének a hétről.

(Szrisikéről.)

Eláll az ember
Szeme-szája,
Mily nagy a népnek
Butasága
S mi ez szülötte
Babonája,
— Mondják, hogy — járt mind
Iskolába.
Ott mit tanult, haj
Én nem tudom;
De igazam van,
Ha gunyolom
Paedagógiaink.
Hisz' rémes az,
Az embernek szint'
A vére fagy,
Ha elgondolja,
Iskolába
Járt e butáknak
Dizspéldánya.

Egy anya, aki
A gyermekét
Megégeté, a
Kis Erzsikét.

Beteg volt a gyermek,
Igen nagy beteg
S a szegény hogy gyorsan
Nem gyógyula meg,
Egy javasasszonyhoz
Fordult az anyja
S kérés: gyermekének
Gyógyszert hogy adna,
Hisz' jobban ért ő, mint
Az orvos ehhez —
S elment a kuruzsló
A kis beteghez.
Tudákos arccal, hogy
Azt megvizsgálta,
Széd't-vett füveket hint
Izzó parázsra.
Hogy kész lett: meggyógyul
— Szól így — a beteg.
Ha öt perczig tartod
Parázs s füst felett.

Megfogadta szavát a gyermeknek anyja
S beteg csecsemőjét parázs s füstre tartja.

Jajgat a szegényke, rettentő a kinja;
Hiába, öt perczek még három percz hítja.
Ott tartja az anyja, hiába sír, kiált,
Nem lehet leírni, mi kint szegény kiált.
Nem sokáig állta, nem sokáig bírta,
Meggyógyult örökre, lenn nyugszik a sírba.
A füst fojtogatta, parázs megégette.
Megbüntetik anyját maholnap érette.
De kérdem én, bármily nagy büntetést

[kapjon
Származik-e ebből bárminemű hason.
Felkél-e sírjából a megkínzott gyermek,
Kit buta babona korán halottá tett.
A vagy ily tetteknek eleje lesz véve,
Bármily súlyos is lesz bűnös büntetése.
S bűnös-e valóban az a buta asszony,
Méltó-e arra, hogy ő büntetést kapjon.
Törvény szerint igen. Ám, ha rajtam mulna,
A törvénynek keze máshová is sujtana.
Oda, ahol tudnak veszekedni azon
Tótul vagy magyarul tömjenek-e agyon
Hit-, szám- s többi tannal népet és gyer-

[mekét;
Felvilágosítani ám feledik esztét.
Ezért marad a nép buta, mint az állat
S orvos helyt' kuruzsló, kit beteghez járát.
Vége mi? Példa rá ez a parázs kúra
Gyógyítani vélt s élő rettentő tortúra.

NAPTÁRAK

az 1903. évre a legolcsóbb árban beszerezhetők MÜLLER KÁROLY könyvkereskedésében Szarvason. — Óriási választékban több mint 10.000 darab raktáron.

szertelen és többé-kevésbé egészségügyi szempontból káros. Ha már most a felsoroltakhoz még hozzávetjük ama körülményt, hogy a szegényebb családoknál igen gyakori eset, hogy a férfin kívül a nő is segédkezik a betevő falat megszerzéséhez, tisztán előtűnk áll ama kérdés, vajjon ki viselje gondját a fejletlen gyermeknek? Szolgálólányt, dadát, nevelőnőt nem fogadhatnak a gyermekek mellé, a kik gondjukat viselnék és ügyelnének rájuk. Így van aztán, hogy a meg nem felelő zuglakás, rossz levegő és hiányos táplálkozás, meg téli időben a kemény hideg, crós fagy hamar megárt a gyermeknek és korai sírjába viszi. Hogy ne lenne ártalmas a gyermekre megannyi egészségtelen baj, mikor még a felnőtt emberre is nagy kihatással van, a miről tanuskodik ama körülmény is, hogy kizárólag tüdővészben halnak el Magyarországon évente mintegy 60,000-en, mely óriási és elrémítő numerus azt jelenti, hogy egész Európában aránylag nálunk szedi e nyavalya a legtöbb áldozatot.

Igaz ugyan, hogy a halál más oldalról is megtizedeli a gyermekek számát, nem tekint gazdaságra, jólétre, holmi járványos betegség alkalmával egyképen elhunynak valamennyi osztálybeli gyermekek, de mindazonáltal a gyermekhalandóság terén igen tekintélyes százalékkal vannak képviselők a legalsóbb rétegek gyermekei.

A gyermekhalandóság növeke-

dését jobbra a szociális bajokra a nagy szegénységre, a megélhetési nehézségekre vezethetjük vissza, a mely bajokat gyógyítani hivatásos orvosoknak nincs és nem áll módjukban, hanem az állapotok javulásával, a viszonyok enyhülésével, a jólét emelkedésével talán a gyermekhalandóság csökkenni fog és hazánk egén ismét fölragyog a vidám nap és áldásthöz sugaraitól a ridegségünk, kedvetlenségünk elenyészik, szétfoszlik és visszaszáll belénk az életerő, a tettvágy, a munka-kezd.

Képviselőtestületünk szives figyelmébe.

(B.) Közeledik az év vége, s gondoskodni kell a jövő évi szükségleteiről. Minden nagyobb helyen, ugy az államnál, mint a községeknél már ilyenkor árlejtséti hirdetnek a jövő évre szükséges anyagszerek és kellékek beszerzésére vonatkozólag.

Ha figyelemmel olvassuk a vidéki lapokat, ilyenfélt, majd mindenikben benne van hol egyik, hol másik község versenytárgyalási hirdetménye, a beszerzendő anyagszerek és kellékek felsorolásával, melyben a vállalkozókat ajánlatuk beadására felszólítják.

Községünk előljárósága is tett közé ilyen árlejtséti hirdetményt, a rendőség s a cselédség ruházatának beszerzése céljából, de ez aztán minden.

Ugy tudjuk, hogy Szarvas községének nemcsak cseléd-ruhára, hanem tűzfára, kőszénre, petróleumra, nyomtatványokra, irodai anyagszerekre s ezenkívül sok

egyébire van szüksége, melyeknek beszerzése igen tekintélyes összegbe kerül. Mégis azt tapasztaljuk, hogy ezen anyagokat és kellékeket minden verseny kizárásával, egyes kégyelt kereskedők szállítják a község részére.

Most a közigazgatás egyszerűsítésének újévkor leendő életbe léptével, a községnek a szokottnál nagyobb mennyiségű s igen tekintélyes összegbe kerülő nyomtatványokra lesz szüksége, melyeknek elkészítése több időt igényel, s mégis mit látunk, azt, hogy községünk előljárósága mind e mai napig sem hirdetett árlejtséti s a nyomtatványok s az irodai anyagszerek beszerzése céljából. Pedig ha valahol, illetve valamely dolog beszerzésénél, akkor éppen a nyomtatványok s az irodai anyagszerek beszerzésénél van helye az árlejtsétnak, mert itt nem néhány száz, hanem néhány ezer koronáról van szó.

Nagyon helyén való dolog lenne, ha a képviselőtestület felügyeleti jogánál fogva, felhivná az előljáróság figyelmét arra, hogy czúttal, eddigi szokásától eltérve, a nyomtatványok s az irodai anyagszereknek az 1903-ik évre szóló beszerzése céljából árlejtséti hirdessen, s jövőben pedig az összes anyagszükségletét árlejtséti útján szerezzze be.

Szarvas község anyagszükségletének beszerzésénél oly tekintélyes összegről van szó, hogy ott nagyon is helyén van azoknak verseny útján beszerzéséről gondoskodni, mert közbonyonból kifizetendő nagyobb összegekről lévén szó, egyáltalán nincs helye annak, hogy egyes, ellentmondást nem tűző egyének, a község részére szükséges szállításokat, úgyszólván mintegy monopolumképen kezelik és azoknak

Segény kis Erzsike most te vagy mártírja,
Hogy paedagógiank oly modern és prima.
De ne félj. Nem te vagy első, se utolsó
Gyümölcsöcsesz annak még sok, sok koporsó.

HEGEDÜS.

Strázsa János.

Ez a jó keccakeméti kovács mester Mikszáthnak egyik legfrissebb elbeszélésében szerepel. Ezúttal nem az üllői döngéti, hanem szemet operál. Sohase tanulta ezt a finnyás mesterséget. Bütykös kezével mégis olyan jótai biztossággal leszedi a hályogot, hogy a jelenlevő bécsi professzoroknak ellál szeme-szája. Igen ám, de csak az egyik ablakot nyitja ki — mint ő maga kősinyes felsőbbbséggel mondja. Mikor a szem csodás alkotásáról értesül, mikor vakmerő műtétje aprólékos „borzalmaít” kifejtik előtte: meghökken. Ilyet sohse hallott. A közpözs Vulcanus reszketni kezd; a másik ablakot nincs mersze kinyitni.

Mikszáth ezt a bájos kis elbeszélést egy fiatal erdélyi tanárnak írta, ki neki az elbeszélés elmélete című munkáját megküldte, azzal a kéréssele, írjon hozzá előszót.

Nem tette; el sem is olvasta. Ugy járna, jegyzi meg a végén, mint Strázsa János: nem merne több novellát írni, ha az elmélet szürke finomságairól értesülne. Szóval: Mikszáth öntudatlanul ir. Már engedjen meg Mikszáth Kálmán, nagyon is jól tudja, mit hogyan ir. Ez az elbeszélése is világosan szól arról, hogy tudatos munkát végez. Bizonyos, hogy elbeszélő talentum, büszkesége a magyar novella irodalomnak. De vajjon egyesegyedül a talentuma vezet? Tagadom. Tanult azelőtt, tanult mikor irt, tanult ma is. Lehet, hogy elméleti könyvet sohase forgatott addig, mig cascsütlekké görbültek ki lapjai. De olvasott, olvasott novellákat, megfigyelte azt az állványt, melynek segítségével egy-egy elbeszélés fölépült, meg magát az épületet is. És maga vonta le az elméletet. Hiszen a gyakorlat minden elméletet megelőzött. A klasszikus eposzteóriája mindenkor Homeroszra, a modern drámáé Shakespeare-re, a lyráé ugyancsak emüfajjeleire vezet vissza. Előre látom, tágra meresztett szemmel kérdik hát az Iliász költője kitől tanult? Tanult uttórból. Abból, hogy mai ismereteink az őt megelőzött görög irodalomról semmit, vagy csak nagyon keveset tudnak,

nem következik, hogy nem voltak elődei. Voltak. Homerosz a görög irodalmi életnek egy korszakát betetőzi, oly korszakát, melyet homály föld. Csaknem napjainkban járta be a tudományos világot annak a rendkívül becses felfedezésnek a híre, hogy a szumir-ásatások során napfényre került téglakönyvtár egy Gilgami című eposzt őrzött meg számunkra, melynek koncepciója, sőt egyes részei nagyon emlékeztetnek az Iliászra. Nem valószínűlen, hogy Homerosz ismerte. Dante akkor irta a Divina Comediát, mikor jóformán olasz nyelv sem volt még; s megalkotta a minden idők legragyogóbb fantáziájával, nyelvével ékes keresztény eposzt. S ime, két-három év előtt az orientalisták kongresszusán Abul ala al Ma'arri arab írónak egy eposzát mutatták be, mely Dantera hatással lehetett. Shakespeare is járt iskolába, Marlow a mestere. De nem folytatjuk a sort. Az elmondottak azt igazolják, hogy nincs a szó legszorosabb értelmében vett önálló alkotás; az emberi szellem a mult hagyományain, faulságnain épít tovább s teremt a régihez; ha van képessége, újat. Nem mondjuk, hogy kész elmélettel bibelődve, magát szorosan ahöz

szertelen és többé-kevésbé egészségügyi szempontból káros. Ha már most a felsoroltakhoz még hozzátvetjük ama körülményt, hogy a szegényebb családoknál igen gyakori eset, hogy a férfin kívül a nő is segédkezik a betevő falat megszerzéséhez, tisztán előtűnik áll ama kérdés, vajjon ki viselje gondját a fejletlen gyermeknek? Szolgálólányt, dadát, nevelőnőt nem fogadhatnak a gyermekek mellé, a kik gondjukat viselnék és ügyelnének rájuk. Így van aztán, hogy a meg nem felelő zuglakás, rossz levegő és hiányos táplálkozás, meg téli időben a kemény hideg, erős fagy hamar megárt a gyermeknek és korai sírjába viszi. Hogy ne lenne ártalmas a gyermekre megannyi egészségtelen baj, mikor még a felnőtt emberről is nagy kihatással van, a miről tanuskodik ama körülmény is, hogy kizárólag tudóvészben hálnak el Magyarországon évente mintegy 60,000-en, mely óriási és elrémítő numerus azt jelenti, hogy egész Európában aránylag nálunk szedi e nyavalya a legtöbb áldozatot.

Igaz ugyan, hogy a halál más oldalról is megtizedeli a gyermekek számát, nem tekint gazdaságra, jólétre, holmi járványos betegség alkalmával egyképen elhunynak valamennyi osztálybeli gyermekek, de mindazonáltal a gyermekhalandóság terén igen tekintélyes százalékkal vannak képviselve a legalsóbb rétegek gyermekei.

A gyermekhalandóság növeke-

dését jobbra a szociális bajokra a nagy szegénységre, a megélhetési nehézségekre vezethetjük vissza, a mely bajokat gyógyítani hivatásos orvosoknak nincs és nem áll módjukban, hanem az állapotok javulásával, a viszonyok enyhülésével, a jólét emelkedésével talán a gyermekhalandóság csökkenni fog és hazánk egén ismét fölragyog a vidám nap és áldásthözó sugaraitól a ridegségünk, kedvetlenségünk elenyészik, szétfoszlik és visszazáll belénk az életerő, a tettvágy, a munkakedv.

Képviselőtestületünk szíves figyelmébe.

(B.) Közledik az év vége, s gondoskodni kell a jövő évi szükségletéről. Minden nagyobb helyen, ugy az államnál, mint a községeknél már ilyenkor árlejtsést hirdetnek a jövő évre szükséges anyagszerek és kellékek beszerzésére vonatkozólag.

Ha figyelemmel olvassuk a vidéki lapokat, illyentájt, majd mindenikben benne van hol egyik, hol másik község versenytárgyalási hirdetménye, a beszerzendő anyagszerek és kellékek felsorolásával, melyben a vállalkozókat ajánlatuk beadására felszólítják.

Községünk előljárássága is tett közé ilyen árlejtsési hirdetményt, a rendőség s a cselédség ruházatának beszerzése céljából, de ez aztán minden.

Ugy tudjuk, hogy Szarvas községének nemcsak cseléd-ruhára, hanem tűzfára, kőszénre, petroleumra, nyomtatványokra, irodai anyagszerekre s ezenkívül sok

egyébre van szüksége, melyeknek beszerzése igen tekintélyes összegbe kerül. Mégis azt tapasztaljuk, hogy ezen anyagokat és kellékeket minden verseny kizárásával, egyes kegyelt kereskedők szállítják a község részére.

Most a közigazgatás egyszerűsítésének újévkor leendő életbe léptével, a községnek a szokottnál nagyobb mennyiségű s igen tekintélyes összegbe kerülő nyomtatványokra lesz szüksége, melyeknek elkészítése több időt igényel, s mégis mit látunk, azt, hogy községünk előljárássága mind e mai napig sem hirdetett árlejtsést a nyomtatványok s az irodai anyagszerek beszerzése céljából. Pedig ha valahol, illetve valamely dolog beszerzésénél, akkor éppen a nyomtatványok s az irodai anyagszerek beszerzésénél van helye az árlejtsésnek, mert itt nem néhány száz, hanem néhány ezer koronáról van szó.

Nagyon helyén való dolog lenne, ha a képviselőtestület feljegyelt jogánál fogva, felhívna az előljárásság figyelmét arra, hogy ezáltal, eddigi szokásától eltérve, a nyomtatványok s az irodai anyagszereknek az 1903-ik évre szóló beszerzése céljából árlejtsést hirdessen, s jövőben pedig az összes anyagszükségletét árlejtsés útján szerezze be.

Szarvas község anyagszükségletének beszerzésénél oly tekintélyes összegről van szó, hogy ott nagyon is helyén van azoknak verseny útján beszerzéséről gondoskodni, mert közvagyonból kifizetendő nagyobb összegekről lévén szó, egyáltalán nincs helye annak, hogy egyes, ellentmondást nem tűrő egyének, a község részére szükséges szállításokat, úgyszólván mintegy monopoliumképen kezelik és azoknak

Szegény kis Erzsike most te vagy mártyrja,
Hogy paedagógiaink oly modern és prima.
De ne félj. Nem te vagy első, se utolsó
Gyümölcse lesz annak még sok, sok koporsó.

HEGEDŐS.

Strázsa János.

Ez a jó kocskeméti kovács mester Mikszáthnak egyik legfrissebb elbeszélésében szerepel. Ezáltal nem az állót döngeti, hanem szemet operál. Sohase tanulta ezt a finnyás mesterséget. Bütykös kezével mégis olyan jótai biztossággal leszedi a hálgyogot, hogy a jelenlevő bécsi professzoroknak ellál szeme-szája. Igen ám, de csak az egyik ablakot nyitja ki — mint ő maga kiesinyes felsőbbsséggel mondja. Mikor a szem csodás alkotásáról értesül, mikor vakmerő műtélje aprólékos „borzalmainit” kifejük előtte: meghökken. Ilyet sohse hallott. A középső Vulcanus reszketni kezd; a másik ablakot nincs mersze kinyitni.

Mikszáth ezt a bájos kis elbeszélést egy fiatal erdélyi tanárnak írta, ki neki az elbeszélés elmélete című munkáját megküldte, azzal a kéréssel, írjon hozzá előszót.

Nem tette; el sem is olvasta. Ugy járna, jegyzi meg a végén, mint Strázsa jános: nem merne több novellát írni, ha az elmélet szürke finomságairól értesülne. Szóval: Mikszáth öntudatlanul ír. Már engedjen meg Mikszáth Kálmán, nagyon is jól tudja, mit hogyan ír. Ez az elbeszélése is világosan szól arról, hogy tudatos munkát végz. Bizonyos, hogy elbeszélő talentum, büszkesége a magyar novella irodalomnak. De vajjon egyszegedül a talentuma vezet-i? Tagadom. Tanult azelőtt, tanult mikor írt, tanult ma is. Lehet, hogy elméleti könyvet sohase forgatott addig, míg csacsifüleké gőrbültek ki lapjai. De olvasott, olvasott novellákat, megfigyelte azt az állványt, melynek segítségével egy-egy elbeszélés fölépült, meg magát az épületet is. És maga vonta le az elméletet. Hiszen a gyakorlat minden elméletet megelőzött. A klasszikus eposztheória mindenkor Homeroszra, a modern drámáé Shaksperere, a lyráé ugyancsak e műfaj jelesire vezet vissza. Előre látom, tágra meresztelt szemmel kérdik: hát az Iliász költője kitől tanult? Tanult utórból. Abból, hogy mai ismereteink az öt megelőzött görög irodalomról semmit, vagy csak nagyon keveset tudnak,

nem következik, hogy nem voltak elődei Volland. Homerosz a görög irodalmi életnek egy korszakát betetőzi, oly korszakát, melyet homály fód. Csaknem napjainkban járta be a tudományos világot annak a rendkívül becses felfedezésnek a híre, hogy a szumir-ásulások során napfényre került téglakönyvtár egy Gilgamis című eposzt őrzött meg számunkra, melynek koncepciója, sőt egyes részei nagyon emlékeztetnek az Iliaszra. Nem valószínűtlen, hogy Homerosz ismerte. Dante akkor írta a Divina Commediát, mikor jóformán olasz nyelv sem volt még; s megalkotta a minden idők legragyogóbb fantáziájával, nyelvével ékes keresztény eposzt. S ime, két-három év előtt az orientalisták kongresszusán Abul ala al Ma'arri arab írónak egy eposzt mutatták be, mely Dantera hatással lehetett. Shaksperre is járt iskolába, Marlow a mestere. De nem folytatjuk a sort. Az elmondottak azt igazolják, hogy nincs a szó legszorosabb értelmében vett önálló alkotás; az emberi szellem a mult hagyományain, tanulságain épít tovább s teremt a régihez; ha van képessége, ujat. Nem mondjuk, hogy kész elmélettel bibelődve, magát szorosan ahöz

adományozzák — a közvagyon rovására — kiknek ők akarják.

HIREK.

— **Uj ügyvéd.** Dr. Lisska Nándor f. hó 21. és 22-én a budapesti ügyvéd vizsgáló bizottság előtt az ügyvédi vizsgát sikerrel letette s f. hó 24-én, hétfőn feleskették az ügyvédek sorába. Az új ügyvéd valószínűleg Szt.-Andráson vagy Szarvason fog irodát nyitni.

— **A szarvasi ifjuság koronaestélye** — mint már lapunk mult számában jeleztük — f. hó 22-én szombaton este folyt le a casino összea termeiben. Minthogy a táncestélyt ifjusági vacsora előzte meg, a tánc a szokott időnél valamivel később kezdődött, hogy annál tovább tartson. Már derengeni kezdett a hajnal s Pepi még mindig huza az utolsó esárdást. A mulatságon nem nagyszámú, de előkelő közönség vett részt. Jelen voltak *asszonyok:* Bugyis Andorné, dr. Havári Gyuláné, Kuttlik Endréné, Mészáros Gusztávné, özv. Mihályfy Józsefné, Mikolay Mihályné, dr. Salacz Aladárné, Sohabatka Mihályné, Tajber Gusztávné, dr. Takács Iszóné, dr. Wieland Sándorné; *leányok:* Kuttlik Etelka, Mészáros Zella, Mihályfy Emma, Mikolay Etelka, Tajber Margit. A mulatság jövedelme a casino könyvtárának gyarapítására lett fordítva.

— **A szarvasi róm. kath. egyház új tanácsa** és iskolaszéke f. évi nov. 23-án tartotta első ülését. Az ülés egybeírását a megürit kántortanítói állásra leendő pályázat kiírása iránti intézkedés tette szükségessé. — A kántor-tanítói állás, melynek dotációja a természetbeni járulmányoknak pénzüszegre történt átszámításával 2600 koronában lett megállapítva. Egyéb kisebb természeteszetű ügyek letárgyalása után az ülés befejezéstelt.

— **Halálozás.** Özv. Hakker Józsefné szül. Hoffer Sára b.-szentandrásai birtokosnő f. hó 23-án, élete 73 évében elhunyt. Végrendeletében meghagyta, hogy temetése alkalmával, a község szegényei között, felekezeti különbség nélkül 600 koronát osztalva, alkot; a meglévő remek az azonban ért és érző lélekkel vizsgálva teóriát tergetnek ki előtte. Míg végre akad kéz, mely az ismeretek egészét rendszerbe foglalva, elméletet ír. Van-e végleges elmélet? Ninos. Korok és izlések változása egyazon körbe eső alkotásoknak más-más irányt, felfogást ad, mely a maga igazsággal párosult szépségében éppúgy megérdemli a rendszerezést, mint az előző korok izlései. Maradjunk csak a művészet követében. Egyes ágai hányszor, hányféleképpen csaptak új irányba. Így az építészett különböző stílusai. Ma a legszabatosabb elmélete a zenének van, bár itt is változtak az irányok. A festészet mezeje milyen tarthatóság mutató! A regény és dráma egyes problémáiban ma is vita tárgyai.

A talentum nem türi a „hol!”, „avult”, „szürke” elméletet. Ereje, képessége tudatában rombolásra kész; a szellem kitör, mint a szó, mikor indulat fog el. Milyen szenvedélyvel proklamálta Hugo Viktor a romantizmust! És ki merné a művészeti útjait elvetni, ha valóban a szépet szolgálják? Nem állja meg az igazságot, hogy a szellem fejlődése ugrások nélkül való. Csak nekünk érthetetlen, kik

szanak ki. Bár izraelita vallású volt, megrendele, hogy teteme díszes érczkoporsóba helyezessék, s temetésekor a b.-szentandrás református és katolikus összes harangok meghuzassanak, s ezért a harangozásai díjon kívül egy a ref., mint a kath. egyháznak 1000—1000 koronát hagyományozott. A b.-szentandrás hitközségnek, melynek holtáig ügybuzgó s áldosalkész hive volt, 2000 koronát hagyományozott. Ezen kívül több jó emberre, volt eselédjeiknek, s a községi rendőrségnek is hagyományozott kisebb-nagyobb összegeket. Meghagyta, hogy temetésekor a szarvasi első zenekar gyászindulókkal kísérje őt végső útjára. Mindenesetre megemlítésre méltó ez az eset már csak azért is, mert napjainkban, midőn a felekezetiiség oly éles válaszfalakak kezd vonni a polgárság között, csakis elismeréssel kell adoznunk az elhunyt emlékének, ki zsidó létére sem feledkezett meg szülőfaluja keresztény egyházairól.

— **Államsegély.** Szarvas község nemrégiben elhatározta, hogy kenderázlatot telepet létesít körülbelül hater ezer korona költséggel. A földmívelésügyi miniszter a telep költségeinek részben való fedezésére három-ezer korona államsegélyt utalványozott s a kenderázlatot szabályzatát némi pótlással elfogadta.

— **A Békésmegyei Egyetemi Ifjak** f. hó 22-én gyűltek össze szokott helyükön (József-körút 50.), a gyűlésen a tagok, más helyen való elfoglaltságuk miatt, csekély számban jelentek meg. Kresmárik Endre alelnök nyitotta meg az ülést, bejelentvén a körnek, hogy a kolozsvári békésmegyei ifjak is megmozdultak, köré alakulnak és így vállvetve, kettős buzgalommal fogják hazafias czélunkat munkálalni. A lelkes átiratot a kör legnagyobb örömmel hallgatta végig, alapszabályaink egy példányát mihez tartás végett elküldi a kolozsváriaknak s kimondotta, hogy óhaja az, hogy a két egylet között minél szorosabb viszony legyen. Az elnök felkérte a tagokat, hogy készítsenek terveket arra nézve, hogy miképp lehetne hazafias actiojukat Békésvármegye magya-

lépésről-lépésre haladunk. A magyar irodalom két jelesének, Katonának és Madáchnak máig sem sikerült tisztán a műhelyébe bepillantunk. Váltig hangszílyoztuk a drámai hős és cselekvény egységét. Ime — hogy egyetlen példára hivalkozzunk — a Hauptmann *Takácsai*; a darabnak jóformán se hőse, se cselekvénye és mégis milyen megrázó a háttér! De *alapjában* ez is a régi elmélet gyümölcse, a teremtő erő újításával módosítva.

És ez az *alap* maradv meg örökké. Ez a végleges elmélet, melyet ismernie kell mindenkinek, alkosson ilyen vagy olyan téren. A regény és novella különböző irányainak is meg van az alapvető elmélete, melyet Mikszáth jobban ismer, mint Stráza János a szemperáció teóriáját. Úgy tudjuk, Mikszáth tagja a Kislefűdy Társaságnak és az Akadémiának is. Ugyan hogyan is bírálna meg annak a sok pályázónak a regényét, melyet minden elméleti tudás nélkül készít irodalmunk tenygernyi pepecselője, — ha az elbeszélés elméletéről mit sem tudna!

Dr. Nemes Béla.

rosítására vonatkozólag megindítani. A legközelebbi ülés fogja a módokat megvitatni, miért is a tagok külön is fellesznek szölvita minél tömegesebb megjelenésre. Több apróbb ügy elintézése után értett a kör programjának második részére, Erzsébet királynék emlékének megünneplésére, Kresmárik Endre tartott tartalmas, a hangulathoz illő beszédet, melyben kifejtette ama óriási veszteséget, mely minket ért Erzsébet királyné halálával. A kör legközelebbi ülése december 6-án lesz.

— **A mihez nem kell kommentár.** Szarvas község előjárósága az 1902 szeptember 29-én megtartott közgyűlés határozatából kifolyólag felhívást bocsájított ki a Kossuthszoborra való adakozás czéljából. Minden józan eszű ember előtt természetesen dolog, hogy az ily természetű felhívások közzétételénél minden eszközt meg kell rakjanak, melyek azok minél szélesebb körben való ismertté tételére s így a felhívás czéljának sikeresebb elérésére vezethetnek. Az is kétségtelen dolog, hogy ezen eszközök között nem épen az utolsó helyet foglalja el a sajtó. S ha — mint nálunk — egy községben több lap van, magától érthetőnek látszik mindenki előtt, hogy az ilyen közérdekű, sőt mi több, hazafias czélt szolgáló felhívást az összes lapokba beletesszik. Mindezek után azt gondolják önk, hogy a mi fent jelzett „hazafias szelleműl áthatott lelkes hiáltványul az igaz honszeretet, a nemes czélok felkarolásában s előbbrevitelébeu soha vissza nem vonulásáról újból fényes tanúbizonyságot adó” előjáróságnak ama felhívást az összes helybeli lapoknak megküldte közzététel végett. Isten ments. Csak egyetlen egynek s még csak nem is a hivatalos lapnak. Ez az, a mihez nem kell kommentár.

— **Közgyűlés.** A szarvasi ipari hitel- és árusarnok szövetkezet november hó 23-án tartotta rendkívüli közgyűlését. A részvényesek, úgylátszik meleg érdeklődést tanúsítanak a szövetkezet iránt, mert igen nagy számban jelentek meg a közgyűlésen. A közgyűlés tárgyai voltak: 1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság kiegészítése. 2. Az alapszabályok módosítása. 3. A szövetkezet részére megfelelő helyiség építése. 4. Netalán teendő indítványok. A közgyűlés az igazgatóságot Dolécs József, Korik János, Krenyiczky István, Belopotozki István és Laukó Somának egyhangú megválasztásával kiegészítette. Felügyelőbizottsági tagokul Piacsek István és Palkovics István választott meg. — S a központi hitelszövetkezet részéről felügyelőbizottsági tagul leendő kineveésre Molnár János ajánlatott. Az alapszabályok akként való módosítása, hogy a szövetkezet üzletkörébe a kisgazdák is bevonassanak egyhangúlag elhatározatott. A helyiség kérdésében azon határozat hozott, hogy az ipartestület jelenlegi helyisége meghosszabbításaként egy szoba építetik a szövetkezet által és ezen új épület bocsájtatnák aztán az ipartestület rendelkezésére. Nehány indítvány letárgyalása után a közgyűlés végett ért.

— **Szanatorium-estély Orosházán.** Az orosházi kaszinó 1903 január 17-én sanatorium-estélyt rendez. A rendezőség széles körű mozgalmat indít az estély sikere érdekében s már ki is küldött egy bizottságot, melynek feladata lesz dr. Lu-

kés György főispánt az estélyen való közreműködésre felkéri.

— **Mezőtúr baja.** A közlekedő Mezőtúr városa 1872 óta rendezett tanácsú város. Polgárainak túlnyomó része most arra kéri a belügyminisztert, függeszesse föl a közlekedő általános tisztújítást és a rendezett tanácsú városi jelleg megszüntetésével alakítsa Mezőtúrt újra nagy községgé. Felpanaszolják a kérelmezők, hogy a rendezett tanácsú városi szervezet létesítése óta Mezőtúr állandóan anyagi gondokkal küzd. Pótadója már több 90 százaléknál. A kérényt aláírta állítólag a város polgárainak egyenes adó szerinti többsége, s ha így van, akkor valószínűleg hamarosan nagy községgé alakul át Mezőtúr.

— **A kondorosi uri casino** (ugnap este, saját pénzért javára, a casino összes termelében, zártkörű mulatságot rendezett, mely mulatságon nemcsak a kondorosiak, de a környékbeli mulatni szeretők nagy számban vettek részt.

— **gyogyófitort gyermekek.** Csorba József kondorosi lakos Erzi nevű két éves kis leánya bőlhuruban szenvedett. Szülői orvosoltatták is, de a gyógyulás nem jött oly rohamosan, mint azt szeretnék voln, egy javasasszony ajánlatára, a beteg gyermeket parázsra hintett többlet magvak füstjében addig füstölték, hogy a szerencsétlen gyermek teste, ugyszólván, megsült. Ez alapos kúra után megjött a várt gyógyulás, mert a szerencsétlen kis leány, a kapott égési sebek következtében e hó 25-én kiszvedett.

— **Vadállat.** Kiszénázás és Nagytrét között a kiszénázási állomáshoz közel fekvő egyik tanya felháborító látvány tárult nov. 26-án reggel a Szarvas felé vasuton utazók szeme elé. Egy embertelen ember ugyanis van dühöngéssel ütött-vert egy fiút, aki a földre bukott, hol a dühöngő rugott rajta még nehányat. Ugylátszik, hogy a vasuton utazók közül valaki megbotránkozásának adott kifejezést, mert a dühöngő kihívó daczal rugdalta még a lábai előtt heverő tömeget s azután jelzett valamit, a vonat felé két kezével hadonászva s végül megfenyegette a vonatot, vagy azt, akinek beavatkozása nem volt nyere. Mindenesetre nagy durvaság az s a szegény fiú — talán valami kis bojtár — még többet szenvedett, hogy nézti voltak.

— **Ingyenes diszműajándék.** A ki e ezimel elolvassa, akaratlánul is Amerikára, a képtelenségek hazájára gondol. Pedig ezuttal sokkal közelebbről, Budapestről két százyra e hír. A „Pesti Napló”, Magyarországnak legregrább, pártoktól és klikkektől teljesen független, szabadelvű és szókimondó napilapja lepi meg vele karácsonyra olvasóit, ajándékol adván, — teljesen ingyen — a gyönyörű kötetű, remek illusztrációkkal, diszített Ziczely Mihály albumot. E valóban értékes és nagy irodalmi becseselő művelt — melynek az Athenaeum kiadásában megjelent eredetije 90 koronába került — a „Pesti Napló” új kvárt kiadásában karácsonyi ajándékol megkapja a „Pesti Napló” minden állandó előfizetője. És megkapják díjtalanul azok az új előfizetők is, a kik egész éven át fél, negyedév, vagy havonként, de megszakítás nélkül fizetnek elő a „Pesti Napló”-ra.

— **Milyen tél lesz?** Merkel Richard, a berlini Falb, a következőket jósolja az idei

télről: November hó 15-ig eléggé uszta s részben hideg idő; 18-tól fokozódó hideg és hóviharak 22-ig, utána enyhés részben derűs idő; 26-tól a hó végeig hűvösebb, többnyire nedves idő, hevesebb szelekkel. December hó 1—6-ig állandóan szép, hűvös idő, 7-től kezdve hidegebb, 12-től fokozódó hideg, hóviharakkal e hó 17-ig, aztán enyhébb, de nagy havazások, 19-én újra hevesebb hideg, majd viharos, de esőkkenő hidegség 22-ig s a karácsonyi ünnepekre tiszta, hűvös idő virrad, mely január hó 4-ig tart. Január 5-től újra fokozódó hideg, heves hóviharakkal. A hideg e hó 9-én különösen erős lesz s utána nagy havazás köszönt be, mely 15-éig tart. Ekkor újabb hidegek köszöntenek be s csak 21-én lesz nyájasabb az idő, majd 31-ig szép, hűvös, részben nagyon enyhe időjárás várható. Február hó 1-én havazás és fokozódó hideg, mely 6-án igen erős lesz, utána tartós hideg, hóviharakkal. Ez a nagy hidegség és havazás egész északi Európába kiterjed, sőt részben déli Európára is. Csak 17-én enyhül meg az időjárás és 27-ig szép, enyhe idő marad. 27-ike után újra hidegebbre fordul és márczius hó 5—10-ig igen fagyos napok köszöntenek be, hóviharakkal, melyek azonban főleg csak Észak-Németországra terjednek. 13-án, vagy 14-én enyhébb napok lesznek s ettől kezdve az idő fölmelegszik, kivéve néhány esős napot, melynek 20-ika körüli lesznek.

Mégis csak szép dolog a tudomány, amely így a jövőbe lát!

— **A hó.** Lehullt a földnek téli takarója, a csillogó fehér hó. A hó, mely dalt fakaszt a poéták és káromkodást a szarvasi polgárok ajakán. Az utak során itt is ott is hallani, hogy erősebben emlegetik a szenteket, mint kellene. Teszik pedig ezt különben igen békés természetű emberek is. De hát hogy is ne jönne ki az ember a sodrából, midőn ha akar, ha nem akar kénytelen a gyalogjáróra lecsücsülni, holott pedig nem kellene — ha t. i. a hatóság erősebben szorítaná a háztulajdonosokat arra, hogy a havat a házuk előtti gyalogjáróról lesöpörjék s ne engedjék azt a járdán elolvadni, a gyalogjáróra fagyjni, mely így sikosabb, mint a jégpálya, s nem csoda, ha úgy potyognak el rajta az emberek, mint ősszel a legyek. No de — Szarvason vagyunk.

Pánszláv tanító.

A közvélemény megítélése elé bocsátottuk Kóczy Mihály, szarvasi ág. ev. tanító hazafiadlan s állásával össze nem férhető eljárását. — Ezt azon tudatban eslekedtük, hogy ezzel elmulasztatlan kötelességet teljesítünk. — Minthogy azonban már kifejtett álláspontunk szerint, mely az igazi valóság kiderítésének lehetősége elől el nem zárkózik s mely alkalmat ad a vádoltaknak a védekezésre — ezen kínos ügyben nem csupán vádlói szerepet akarunk vinni, közzöljük a szarvasi községi tantestületnek f. évi november 23-án tartott havi ülésének határozatából, lapunk szerkesztőségéhez intóztatt alábbi levelét, melyet szöszserint az alábbiakban adunk közre:

Tekintetes Szerkesztő Úr!

A „Szarvasi Hirlap” f. évi 16-ik számában Kóczy Mihály községi ismétlő iskolai

tanító, azon körülmény felhasználásával, hogy tantestületi ülésen jóindulatulag figyelmeztetve lett a magyar nyelvrnek belterjesebb oktatására s hogy egy növendék oly kijelentést tett, miszerint növendékeivel tótul is beszél, a lehető legnagyobb bünnel, pánszláv eszmék terjesztésével vádoltatik. Ezen úgy a községi tantestületnek f. hó 23-án tartott havi ülésén tárgyalatván, megbizattam annak kijelentésére, miszerint a tantestület Kóczy Mihályt lelkes magyar hazafinak ismeri s addig is, míg iskolai hatósága által ezen igazságtalan, súlyos vádat illetőleg rehabilitáltatik, a hirlapi információt rosszakaratból eredő meggondolatlanságnak minősíti, a bekiúdvól szemben rosszalását fejezi ki s tiltakozik az ellen, hogy Kóczy, vagy a tantestületnek bármely tagja is azért, mert tótul is tud beszélni és mert egy fejletlen elméjű s magyarul beszélni nem akaró gyermeknek eljár a szája, bárki által is hazafiatlan eszmék terjesztésével, pánszlávizmussal vádoltassék.

Szarvas, 1902. nov. 23.

MOLNÁR JÁNOS
ig. tanító.

Ezen levélben foglaltakra magunk részéről a következő megjegyzéseket fűzzük:

Kóczy Mihály tanító lapunk f. évi 16-ik számában foglalt közleményben nem azzal vádoltatott, hogy növendékeivel tótul is beszél, hanem igenis azzal, hogy növendékeivel nem akar magyarul beszélni, lévén ő azon meggyőződésben, hogy növendékei nem magyarok, hanem tótok.

Hogy a vádolás okát ez közölte, bizonyosan még lehet győződve a szarvasi községi tantestület, mert nem merénik hinni, hogy feltételezze bárkiről is, hogy bűnül röjja fel azt, ha valaki hazája, nyelve mellett más idegen nevezet nyelvért is használja.

A szarvasi községi tantestület fent közölt leveléből — melyet beismerésnek vesszünk, kitűnik állításunk igazsága, az t. i., hogy Kóczy Mihály tanító eljárása miatt már megintve lett. Ennek kell vennünk azon jóindulatú figyelmeztetést, melylyel a magyar nyelvrnek belterjesebb oktatására hivta fel annak idején a nevezett tanítót. — Kérdezzünk minden elfogulatlan szemlélőt, nem-e botránkozik meg akkor, a midőn egy magyar embert, egy magyar tanítót, a magyarosodás szellemének terjesztésére, a magyar nyelvrnek belterjesebb oktatására felhivni kell? Itt jóindulatú figyelmeztetés kevés, ide — ilyen esetben — erősebb rendszabályok alkalmazása szükséges.

Nem tudjuk — legalább az idő rövidsége nem engedte az utánjárást — nem tudjuk, kikből áll a szarvasi községi tantestület egyéneként. Kijelentjük látatlanra, hogy azokat egyenként és összesen kifogástalan jellemű, korrek embereknek tartjuk; nem zárkozhatunk el azonban annak kijelentésétől, hogy csodálkozásunknak adunk kifejezést, hogy Kóczy Mihályt, daczára a tantestület fenti figyelmeztetésének, lelkes magyar hazafinak ismeri. Adja Isten, hogy úgy legyen, de

mi nem merjük hinni, mert épen a tisztas testület, a tanítói kar egyik tagja az, kit ez a tanítói kar kebelében tekintélynek ismer — emeli a vádat. Mi hiszünk a községi tanfőnököknek, hiszünk a tanítói kar minden tagjának, mert kételkedni nincs okunk szarvakban, de hát akkor merre van az igazsághoz vezető út?

Fáj látni ezt az ádáz harczt, melynek megvívása mindenik fél erejét és idejét parancsolja. Fáj látni azt, hogy hazánkban ily kérdések megvitatására kell szót pazarolni s mily fájó az a tudat, hogy ma már, társadalmunk száz és ezer baja között, melyeknek elhárítására, a bajok orvoslására mindnyájunknak, közös egyakarattal, vállvetve kellene törekednünk, míg azért is harczt kell vívni, hogy mi magyarok, hazánk nyelvének használatára szorítsunk!

Ismételjük végül ezuttal is, hogy mi volnánk az elsők, kik Kóczy Mihálynak „ezen igazságtalan súlyos vádak” alól történő felmentése esetében elégtételt megadjuk, de felelünk, hogy a szarvasi községi tanfőnök azon kijelentése, hogy nevezett „jelkes magyar hazafinak ismeri” — időelőtti és elhamarkodott volt.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Tanúdíj.

Egyik szomszédos községben elkeseredett élethál harczt küzd egymás ellen két fitestvér. Éjjel-nappal azon törik fejüket, hogy miként tegyék minél kellemetlenebbé egymás napját.

A múlt nyáron a cséplés alatti, a szokottnál is erősebb véleménykülönbség volt a két testvér között s a dolog vége az lett, hogy ily alaposan ellegyeztek egymást, hogy az egyik 14 napig nyomta az ágyat.

Misem természetesebb, hogy e kedélyeskedésnek a tárgyalóteremben volt a folytatása.

Vádolt tagadott mindent s mint mentit tanút egyik cselédjét idéztette be, ki aztán úgy vallott, mint gazdája csak óhajhatta.

A tanuhallgatás végeztével — az eskü kivételénél — magánvádló kifogást tesz a tanú ellen, mert azt gazdája egy pár új csizmával megvesztegette, csak hogy kedvezően valljon.

Kérdésre aztán a tanú előadta: hát kérem az igaz, hogy gazdám ígért nekem, sőt vett is egy pár új csizmát azért, hogy az egy csizmát adta ide, a másikat majd csak törvény után ígérte ide adni.

Hogy e tanuvallomása mily nyomatókkal bírt, azt az olvasóközönség elképzelheti.

KÖZGAZDASÁG.

Piacz.

— Péntek, November 28. —

Gyenge kínálat.	frt.
Finom piros búza	7.70 —
Jobb faj merkantil	7.50 —
Merkantil sárgás	7.30 —
Úszós búza	7.00 —
Uj zab	— —
Uj köles	— —
Ó-tengeri	6.40 —
Tengeri új száraz	5.77 —
Luczerna mag prima	— —

A kondorosi kiállítás.

A Békésmegeyi gazdasági Egyesület kondorosi pótkiállítására, tekintve a rendelkezésre állott anyagot és a kiállítás aránylag rövid idejét, igen szépen sikerült. Ugy a kiállított állatok száma, jóssága és kiválósága, valamint a látogatottságnál fogva is.

A kiállításon megjelentek: Zsilinszky Endre dr. igazgató elnök, Dérczy Péter, Fejér Béla, Reiner Béla, Füzék Béla, Szabó János, Serly Kálmán, Szeiber István, Galgóczy Géza, Osváth Sándor, Pfeiffer István stb. valamint a vidék intelligens gazda közönsége és az érdeklődő kiszagzák nagy számmal. A kormány képviselőiben Pókay Dezso állattenyésztési felügyelő, a biharmegyei gazdasági egyesület részéről Weingärtner Andor egyeteli titkár jelent meg;

A bíráló bizottság a jelen levő gazdákból Dérczy Péter elnökölte alatt a következő tagokból alakult meg: Pókay Dezso, Fejér Imre, Reiner Béla, Weingärtner Andor, Erdélyi László, Pfeiffer István, Kovács János, Serly Kálmán és Lukácsik György. A bizottság díjakkal az alábbi gazdákat tüntette ki:

I. Magyar fajta szarvasmarhánál.

Tehenekre:

I. e. díj aranyokl. Tepliecky János (Szarvas).

II. e. díj ezüstérem. Kiss György (Kondoros).

III. e. díj ezüstokl. Littauszky Gy. (Szarvas).

IV. e. díj ezüstokl. Lustyik János (Szarvas).

Üszökre:

I. államdíj 30 kor. Kovács János (Endrőd).

II. államdíj 30 kor. Gerlai Vince (Endrőd).

Bikákra:

I. e. díj aranyokl. Littauszky M. (Szarvas).

II. e. díj ezüstérem Kiss György (Szarvas).

II. Nyugati fajtákra.

Tehenekre:

Kollektív kiállításért I. egyeteli díj aranyoklevél Galgóczy Géza (Csorvás).

I. államdíj 45 kor. Csicsel Pál (Szarvas).

II. államdíj 40 kor. Szűcs Mihály (Békés).

III. államdíj 30 kor. Se háfe A. (Berény).

Üszökre:

II. e. díj ezüstérem Osváth Sándor (Kamul).

II. e. díj ezüstérem Fejér Imre (Kondoros).

I. államdíj 35 kor. Kocziszky Máttyás (Csaba).

II. államdíj 25 kor. Kiszely Máttyás (Endrőd).

III. államdíj 20 kor. Mihalx János (Kondoros).

III. egyeteli díj ezüstokl. Harmati János.

Bikákra:

I. államdíj 25 korona Scheffer József.

II. egyeteli díj ezüstérem Szabó János.

III. egyeteli díj ezüstokl. Fejér I. (Kondoros).

IV. egyeteli díj bronzérem Szűcs M. (Békés).

Tojászapulás.

A tojás zápalásának oka valószínűleg a kotlófészekben levő piszkos és rozszalma illetve széna; ugyanis a penészes szalmában olyan gombafélék tenyésznek, amelyek fonalait a tojásfehérjén; a tojás lukacsain át a tojás belsejébe becsújtja, miáltal elrontja a tojás termékenységét. Különösen előfordul ez az eset a kacsa tojásoknál, amelyeket a kacsa költ s így könnyebben zsirossá lesz.

Vasuti menetrend.

Indul Szarvasról:

Mezőtúr felé reggel 8 óra 44 p. — Délután 1 óra 49 p. — Éjjel 8 óra 20 perczok.

Mezőhgyes felé éjjel 3 óra 39 p. — Délután 1 óra 35 perczok.

Érkezik Szarvasra:

Mezőtúrról éjjel 3 óra 32 p. — Délután 1 óra 8 p.

— Este 5 óra 56 perczok.

Mezőhgyes felől reggel 8 óra 24 p. — Délután 1 óra 34 perczok.

A Pesti Napló karácsonyi ajándéka

Zichy Mihály Album.

A Pesti Napló, amely eddigelé Madách Ember tragédiáját, Arany balladát Zichy Mihály képeivel, Katona József Bánk bánját, Kisfaludy Sándor Himfy szerelmét remek albumba foglalva és legutóbb a Költők Albumát adta olvasóinak karácsonyi ajándékkul, az idén az eddigénel is nagyobb szabású, díszben, tartalomban nemcsak az eddigi ajándékokat fölülmúló, de a könyvpiacon is ritkaság számba menő díszművet o Zichy Mihály Albumot szánta olvasóink karácsonyi ajándékkul.

Zichy Mihály képeinek válogatott impozáns albuma foglalt gyűjteményét, a Költők Albumánál nagyobb és díszesebb alakban. Zichy Mihály világhírű művészi termeléseinek legjavát, o o o o o o o o o o o o

legszebb festményeit és rajzait

foglalja magá negyvenmúlapon amelyek mindben ez a díszmű egyike az egyikéhez legkiválóbb esztétikusunk és műbírátlóink irak szövegmagyarozatot. A valóban remek kivételű műpolknak egy része gyönyörű színymanu lesz, olyan, a milyen eddig aig jelent meg magyar díszműben o o o o o o o o o o o o

A negyven pompás mülapot, a kísérő szöveget és Zichy Mihály egyéniességének és változatos élet pályájának regényes rajzát valamint Zichy gazdag bekötsi tábla rajza után készült

foglalja gyönyörű díszes kötetbe. o o o o

A Pesti Napló e nagyszabású díszművet az Athenaeum állítja ki. A Zichy Mihály Albumot, amelynek az Athenaeum eredeti kiadásában 90 K a „Pesti Napló” új kvart kiadásában karácsonyi ajándékkul megkapja a Pesti Napló minden állandó előfizetője. Es megkapják díjazatul azok az új előfizetők is, akik egész éven át fél, negyedévi, vagy havonként, de megszakítás nélkül fizetnek elő a Pesti Naplóra. o o o o o o o o o o o o

Hirdetmény.

Olcso és
mégis jó
KÖSZÉN és
TÜZI-FA.

38

Erdőim s kőszénbányáim nincsenek, különvontok sem szállítják részemre a tüzfát és kőszén, mégis azon helyzetben vagyok, hogy Szarvason, Kossuth-utca 490. sz. alatti tüzifa- és kőszéntelepemről fűtő- és kovács-szén, valamint száraz és egészséges tüzfát jutányosabban szállítok, mint bárki más Szarvason. Tüzfát megrendelés szerinti nagyságra fűrészelve és aprítva is szállítok.

Egyben tudatom a n. é. közönséggel, hogy Piaze-
téri üzletemben **friss kassai virsli** ál-
landóan kapható. Tisztelettel

PLETENIK JÓZSEF, kereskedő.

DOLESCH JÓZSEF 1075.
SZ. HÁZÁNÁL KÉT SZOBA
MAGANOS URAK RÉSZÉRE
..... KIADÓ. ....

ÁRJEJYZÉK

POPJÁK GYÖRGY tüzifa- és szénüzletéből Szarvason,

(Jókai Mór-utca 1254—55. számok alatt, a piaze-tér mellett).

Tüzifa.

Korona All.

Bükk-, vagy cser-, hasábos fa vagononként Szarvas állomásnál 10,000 kgr.	144	—
Kővezetvám és vagonból kirakás külön	4	—
Házhoz szállítás és összerakás külön	8	—
Felvágva, hazaszállítva 100 kgr.	2	—
Egyszerre 5 métermázsa vételnél	1	80
Meterölenként össze rakva és hazaszállítva	13	—

Kőszén.

Rendelő címére feladva, házhoz szállítva 10,000 kg.

Porosz max Grube, legprimább darabos- vagy koczka-szén	360	—
Porosz szalon, darabos- vagy koczka-szén	320	—
Petrozsényi darabos- vagy koczka-szén	260	—
Salgótarjáni tömör-szén	220	—
Vulkán legjobb hazai darabos vagy koczka-szén	270	—
Tatai tömör-szén	235	—
Légszész-koksiz prima	410	—
Tatai brikett (legjobb) szalon szén	250	—

Raktáron levő szenek árai hazaszállítva és pormentesen átrostálva.

Porosz max 100 kgr.	3	80
Porosz szalon szén 100 kgr.	3	60
Vulkán szén 100 kgr.	3	20
Petrozsényi 100 kgr.	3	—
Salgótarjáni 100 kgr.	2	60
Légszész koksiz-szén 100 kgr.	4	40
Tatai brikett 100 kgr.	2	90

Vidéki vevőnek, a mo nyiban a szállítást nem kívánja, minden szén 20 fillérrel olcsóbb 100 kilogrammonként.

Építkezés.

Mész, égetett, darabos, híres lalasinézi	3	60
Mész, égetett, (más bányákból) jó darabos, 100 kgr.	3	20
Portland cement (állandóan friss) 100 kgr.	7	—
Román cement " 100 kgr.	3	20
Éles homok, vékánként	—	30
Elszigetelő-lemez 5 ^m crős	1	—
Nedves falaknak szárazzá tétele saját tapasztalat alapján aszfalttal ☐ méterenként	—	50

Nagyobb megrendelésnél megfelelő árengedmény.

Ipari cikkek.

Kovács-szén osztraui 100 kgr.	4	—
Faszén 100 kgr.	6	—
Karbolineum 100 kgr.	24	—
Szőlőkarókat (tölgyfából) jutányos áron szállítok.		

T. vevő közönség nagybecsű megrendelését kéri

POPJÁK GYÖRGY.

Hirdetők figyelmébe!!

A „Szarvasi Hirlap“ **uj évi mellékletébe** (mely 600 példányban fog megjelenni) hirdetéseket **december 15-ig** bezárólag fogadunk el.

A „Szarvasi Hirlap“ **karácsonyi mellékletébe** pedig **december 5-ig** fogadunk el hirdetéseket.

A „Szarvasi Hirlap“

kiadóhivatala.

Vihar-zúgás, Pacsirta-dal.

++++ Költemények. +++++

Irla: FARKAS ANTAL.

000 ÁRA: FÉLVE 1 K. 000
ANGOL VÁSZNKÖTÉSSEN 2 K.

— Kapható: —
Müller Károly könyvkereskedésében
és e lap nyomdájában.

00 DOLESCH JÓZSEF 00
"könyvnyomdájában"
egy jócsaládból
.. való FIU, ..
00 TANULÓUL 00
— felvétetik. —

ÉRTESETÉS.

Van szerencsém a m. t. közönség b. tudomására hozni, hogy **üzletemet megnagyobbítva**, eddigi üzletem mellett

● ● kész ruharaktárt ● ●

rendeztem be. Állandóan nagy raktárt tartok úgy férfi- és gyermekruhákban, mint női confectionban.

Egyben ajánlom az őszi idényre

úri és női divatárú üzletemet,

ahol az összes czikkék, mint úri-, női- és gyermekcipők, fehérneműek, keztük, csipkék, szalagok, kalapok, esernyők stb. a legfinomabb minőségben, legolesőbb árban beszerezhetők.

A t. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

Ungár Jónás.

14—10 I. 95.

Két

kertész tanonc

akik a magyar nyelven kívül

a tót vagy német nyelvet is be-

szélik, azonnal felvétetnek.

Bővebb felvilágosítást ad Pepikertben

Jelének iradalmi ikerössz.

43

1-3

***** Fürdő és vízvezeték berendezések. *****

Üzlet-megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, miszerint Szarvason, a **Deák Ferencz-utca 556. sz. a.** (Baginyi-féle házban, a Szarvasi Hitelbankkal szemben) törvényszékiileg bejegyzett czégem alatt, egy új, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

BÁDOGOS ÜZLETET

nyitottam. Raktáron tartok mindennemű konyhafelszerelési czikkeket, díszedényeket horgonyrész és más fémekből. Elvállalok bármennemű bádogos munkát u. m. torony- és tetőfedések, csatornák, vízgyűjtő-katlanok, tetőablakok, vázák és csúcsok egyszerű és díszes kivitelben. Ezenkívül elvállalok vízvezeték és fürdőberendezéseket, szagtalan csetel felszerelését,

Acetylen berendezéseket.

Pontos és gyors munka. Julányos árak. Mérték és rajz szerinti megrendelések pontos kiviteléért szavatolok. És minden e szakmába vágó munka és javítás elfogadtatik.

Egyben van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, miként Kerekes Mihály b.-csabai cserépkályha-készítőnek lerakata van üzletemben, hol is az érdeklődők azt megtekinthetik s esetleges megrendeléseket, kályhajavítását, átrakását és tisztítását is elfogadom.

Becses pártfogásukat kéri alázatos szolgáljuk:

FORSTER KÁROLY NÉ.

14 10 I. 34.

***** Cserépkályha raktár. *****

Épület- és diszmu-árúk.

Acetylen felszerelések.

Diszes szemfödelek s érczkoporsók.

Marosi Pál épület- és butor-asztalos SZARVASON 1571. sz. alatt,
Kossuth- és Hunyadi-u. sarkán
temetkezési intézete [Konstantinovic-féle ház].

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy évek óta fennálló
épület- és bútorműhelyemet, érc- és fakoporsó raktáramat

újólaj berendeztem s minden iparkodásom odairányul, hogy a n. é. közönségnek
e nemű gyártmányokkal, u. m. **a legkitűnőbb anyagból készült érc-,
tölgy- és fenyőfa-koporsókat**, továbbá szemfödelt, matracz-párnát, termé-
szetes és csinált virágokból készült **koszorúkat**, feliratos szalagokkal, a lehető
legnagyobb választékban tetemesen lezállított árak mellett szolgálhatok.

Elvállalok minden rendű és rangu temetések rendezését a legdiszesebbtől a legegyszerűbbig —
fakoporsók 2 koronától s érczkoporsók 68 koronától feljebb — kívánatra díszes gyászokcsival, szoba-
behuzattal, gyászlobogó, díszes ravaltalakarók, gyertyatartók és fáklyákkal, azonkívül sírfeldíszítést, hul-
lászállításat vidékre és viszont, szóval minden e téren előforduló megrendeléseket a legpontosabban és
legjutányosabban eszközölök.

Gyászjelentések nyomtatását és szétküldését is eszközölöm.

Mély tisztelettel

MAROSI PÁL épület- és bútorműhely
SZARVASON.

20-15. l. 11.

Sirkoszorúk és szalagok.

DOLESCH JOZSEF

.Belisey-út. könyvnyomdája. Szarvason.

Kibátlan munkát

ELVÁLLALOK
A KÖNYVNYOMDÁSZATBAN
ELŐFORDULÓ
MINDENFÉLE MUNKÁKAT.

Bábi meghívók.
Tánczrendek...
Névjegyek...
Levélpapírok...
Borítékok...
Gyászjelentések.
Körlevelek...
Számlák...
Jegyzékek...
Részvények...
Évi jelentések...

Olcsó árak!

Van szerencsém a n. é. közönség
b. figyelmébe ajánlani a modern
kor igényeinek teljesen megfelelő,
a legújabb irányzatú betűtípusok és
gépekkel dúsan felszerelt o o o

KÖNYVNYOMDÁMAT.

Mely körülménynél fogva vállal-
kozok minden a könyvnyomdász-
szatban előforduló munkák izlé-
ses, gyors és pontos elkészítésére
a legjutányosabb árak mellett, o o
Becsés megrendeléseket kérve,
tisztelettel DOLESCH JOZSEF.

Izléses kiállítás!

NYOMDÁM
TÖBBSZINBENI MUNKÁK
NYOMTATÁSÁRA
DÚSAN VAN BERENDEZVE.

... Díszművek...
... Könyvek...
... Arjegyzékek...
... Naptárak...
... Ujságok...
... Alapszabályok...
... Rőpiratok...
... Szinlapok...
... Bárczák...
... Falragaszok...
... Táblázatok...

Ió anyag!